

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.7.13
KOM(2011) 424 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

dėl bendros žuvininkystės politikos išorės aspekto

TURINYS

1.	Įvadas	5
2.	Indėlis užtikrinant ilgalaikį tvarumą visame pasaulyje	5
2.1.	Mūsų dialogo vertimas bendradarbiavimu	5
2.2.	Žuvininkystės pasaulinio valdymo sistemos išlaikymas ir tobulinimas	7
2.3.	Indėlis siekiant užtikrinti veiksmingesnę RŽVO veiklą	8
3.	Siekiant sudaryti tausius žuvininkystės susitarimus	10
3.1.	Dabartinių žuvininkystės partnerystės susitarimų trūkumai	10
3.2.	Veiksmingesnis ilgalaikio išteklių išsaugojimo ir tausumo užtikrinimo skatinimas .	11
3.3.	Dvišalių žuvininkystės susitarimų valdymo gerinimas.....	12
3.4.	Veiksmingesnė parama šalių partnerių tausiai žuvininkystei	13
4.	Darnumas su kitų sričių ES politika	14
	I PRIEDAS	16
	II PRIEDAS.....	17

SANTRAUKA

Remiantis paskutiniu JT Maisto ir žemės ūkio organizacijos¹ atliktu vertinimu laikoma, kad beveik 85 % pasaulio žuvų išteklių, apie kuriuos turima informacijos, visiškai išnaudoti arba naudojami pernelyg intensyviai. Įgyvendindama neatidėliotinas ryžtingas iniciatyvas ES turi siekti šią padėtį pakeisti.

ES yra viena iš vos kelių pagrindinių šalių, aktyviai plėtojančių veiklą pasaulio vandenynuose ir tuo tikslu naudojančių laivynus, investicijas, dvišalius susitarimus su trečiosiomis šalimis ir dalyvavimą svarbiausių regioninių žuvininkystės valdymo organizacijų (toliau – RŽVO) veikloje. Be to, ES yra viena iš pagrindinių žuvininkystės produktų rinkų (vertinant suvartojimą ir importą). ES suvartoja 11 % pasaulio žuvininkystės išteklių (skaičiuojant kiekį) ir importuoja 24 % žuvininkystės produktų (skaičiuojant vertę). Dėl minėtų priežasčių ES tenka didelė atsakomybė veiksmingiau prisidėti užtikrinant tarptautinių žuvininkystės išteklių išsaugojimą ir tausų valdymą.

Indėlis užtikrinant ilgalaikį tausumą visame pasaulyje

Siekdama užtikrinti tausų žuvininkystės išteklių valdymą, juos išsaugoti ir gerinti RŽVO veiklą, ES turėtų:

- įgyvendinti pasaulinę ir daugiašalę darbotvarkę, kuria diegiant būtų skatinama tausi žuvininkystė visame pasaulyje, o dialogas su partneriais peraugtų į darbinį bendradarbiavimą siekiant spręsti esminius klausimus, pvz., neteisėtos, nedeklaruojamos ir neregamentuojamos žvejybos panaikinimą ar perteklinių pajėgumų mažinimą;
- vadovauti RŽVO veiklos tobulinimui siekiant šioms organizacijoms suteikti daugiau galimybių išsaugoti ir valdyti jūrų gyvuosius išteklius naudojantis savo kompetencija ir tuo tikslui:
 - pateikti daugiau sprendimų priėmimą pagrindžiančių patikimų ir mokslinių duomenų;
 - gerinti atitiktį ir kontrolę;
 - mažinti žvejybinius pajėgumus, kad jie būtų geriau suderinti su ištekliais;
 - gerinant sprendimų priėmimo procesą užtikrinti veiksmingesnę RŽVO veiklą;
 - įvesti mokesčius už RŽVO narių patekimą į atvirą jūrą;
- tinkamiau integruoti žuvininkystės, plėtros, aplinkos, prekybos ir kitą politiką siekiant tausaus ir atsakingo valdymo tikslų.

¹ Pasaulio žuvininkystės ir akvakultūros būklė 2010 m., FAO, Roma, 2010 m., p. 35. Laikoma, kad iš jūros išteklių, kuriuos stebi JT Maisto ir žemės ūkio organizacija, daugiau nei pusė (53 %) visiškai išnaudoti, 28 % naudojami pernelyg intensyviai, 3 % išseikvoti ir 1 % atsikuriantys po išseikvojimo, 3 % neišnaudojami, o 12 % – naudojami vidutiniškai.

Dvišaliai žuvininkystės susitarimai

ES laivyno žvejybos veikla trečiųjų šalių vandenyse toliau turėtų būti grindžiama ES tarptautiniais susitarimais su pavienėmis trečiosiomis šalimis. Siekdama prisidėti prie ilgalaikio išteklių išsaugojimo, tinkamo dvišalių žuvininkystės santykių valdymo ir tvarios valstybių partnerių žuvininkystės sektoriaus plėtros, būsimuose žuvininkystės susitarimuose ES turėtų:

- atsižvelgti į geriausias turimas mokslines rekomendacijas ir informaciją apie bendras žvejybos pastangas atitinkamuose vandenyse;
- atlikti dėl įvairių rūšių žuvų sudarytų susitarimų („mišriųjų“ susitarimų) mokslinį vertinimą;
- užtikrinti, kad pagarba žmogaus teisėms būtų viena iš esminių žuvininkystės susitarimų sudarymo ir jų vykdymo sąlygų;
- siekti laipsniškai užtikrinti didesnę laivų savininkų indėlį apmokant išlaidas už teisę žvejoti;
- užtikrinti, kad žuvininkystės susitarimai padėtų siekti geresnio žuvininkystės valdymo valstybėje partnerėje, visų pirma tobulinant priežiūros, tikrinimo, administracinius ir mokslinius pajėgumus;
- užtikrinti pagrįstą ir veiksmingą susitarimuose numatytų paramos sektoriui lėšų finansinį valdymą ir numatyti mokėjimo sustabdymą, jei rezultatai nebūtų pasiekti.

Kai kurie iš šių elementų jau turėtų būti įtraukti į pereinamojo laikotarpio susitarimus, dėl kurių susiderėta iki bendros žuvininkystės politikos reformos patvirtinimo. Pradėjus įgyvendinti reformą visose derybose bus atsižvelgiama į naująsias politikos kryptis. Proceso pabaigoje bus remiamasi naujos kartos tausios žuvininkystės susitarimais.

1. ĮVADAS

Šiame komunikate išdėstomos bendros žuvininkystės politikos (toliau – BŽP)² išorės aspekto naujos politikos kryptys; jis grindžiamas vykdant reformą Komisijos tarnybų surengtomis gausiomis konsultacijomis ir vertinimais. Vykdamas BŽP siekiama užtikrinti tausų gyvųjų jūros išteklių naudojimą, tačiau taip pat laiduoti gerus ekonominius pakrantės regionų rodiklius, integracinį augimą ir didesnę sanglaudą. Įgyvendinant reformuotos BŽP išorės aspekto naujas politikos kryptis, šiuos principus siekiama diegti tarptautiniu lygmeniu, prisidėti užtikrinant atsakingesnę tarptautinę žuvininkystės valdymą, pasirūpinti tausiu žuvų išteklių naudojimu visame pasaulyje ir iki 2015 m. užtikrinti, kad mirtingumo lygis būtų suderinamas su didžiausio tausaus leidžiamo sužvejoti kiekio principu³, taip pat mažinti žvejybos veiklos poveikį jūrų ekosistemai. Šitaip Europos ir trečiųjų šalių žvejams įmanoma užtikrinti perspektyvią ateitį.

Šiomis politikos kryptimis taip pat užtikrinama geresnė sąveika su integruota jūrų politika, kurią taikant užtikrinama, kad žuvininkystės valdymo atžvilgiu ES galėtų laikytis labiau į ekosistemą orientuoto požiūrio ir imtis spresti poveikio tarptautiniams žuvų ištekliams svarbiausius klausimus, pvz., klimato kaitos ir taršos.

2. INDĖLIS UŽTIKRINANT ILGALAIKĮ TVARUMĄ VISAME PASAULYJE

2.1. *Dialogo keitimas darbine partneryste*

ES yra užmezgusi dvišalį dialogą su pagrindiniais tarptautiniais partneriais, pvz., Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, Kanada, Japonija, Australija, Naująja Zelandija, Rusija ir Kinija. Tokio dialogo tikslas – užtikrinti žuvininkystės tvarumą visame pasaulyje, susitarti dėl žuvininkystės valdymo klausimų ir juos spresti remiantis dvišaliu pagrindu.

ES palaiko tradiciškai glaudžius ryšius su savo Šiaurės kaimynėmis, visų pirma Norvegija, pagal vadinamuosius Šiaurės susitarimus. Šiuose susitarimuose numatytas bendras išteklių valdymas Šiaurės Atlante, Arktyje, Baltijos ir Šiaurės jūrose. Visai neseniai, 2009 m., įsigaliojo ES ir Rusijos dvišalis susitarimas dėl bendro valdymo Baltijos jūroje. ES su tais pačiais Šiaurės kaimynais Pakrančių valstybių forumuose bendradarbiauja dėl Šiaurės Rytų Atlante toli migruojančių ir tarp įvairių zonų migruojančių žuvų rūšių išteklių (įskaitant skumbres ir šiaurinius žydruosius merlangus). Komisija nagrinėja tinkamiausius šio bendradarbiavimo gerinimo metodus, siekdama atsižvelgti į regioninių procesų pokyčius, kuriais norima išteklius valdyti jūros baseino lygmeniu.

² Integruotos jūrų politikos tarptautinio lygmens kryptys išdėstytos Komisijos komunikate Europos parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos Sąjungos integruotos jūrų politikos tarptautinio lygmens plėtojimas“ (COM(2009) 0536 galutinis).

³ Didžiausias leidžiamas tausios žvejybos laimikis yra didžiausias sužvejojamas laimikis, kurį galima sužvejoti iš žuvų rūšies išteklių per neapibrėžtą laikotarpį. Taikant didžiausio leidžiamo tausios žvejybos laimikio principą, kuris yra vienas iš esminių tausios žvejybos aspektų, siekiama išlaikyti tokį populiacijos dydį, kad ji galėtų augti sparčiausiu tempu, kai žvejojami paprastai priaugantys populiacijos atstovai, taip užtikrinant nuolatinį populiacijos gebėjimą atsikurti.

Be to, ES santykiai su artimaisiais kaimynais toliau grindžiami Europos kaimynystės politikos (toliau – EKP) principais, kuriuos taikydama ES savo kaimynams siūlo ypatingus santykius, plėtojamus abipusiu išipareigojimu užtikrinti bendras vertybes (demokratiją ir žmogaus teises, teisinę valstybę, gerą valdymą, rinkos ekonomikos principus ir tvarią plėtrą). Be to, EKP – kaimyninėms šalims partnerėms, kurioms taikomos EKP nuostatos, tinkamai pritaikytos ES integruotos jūrų politikos priemonė, kuria Baltijos jūros, Viduržemio ir Juodosios jūros regionų šalys skatinamos kurti ir tobulinti lygiaverčio keitimosi informacija mechanizmus, dėl kurių ES gali imtis iniciatyvos ir teikti paramą.

Neteisėtos žvejybos panaikinimas

Siekdama veiksmingai spręsti pagrindines žuvininkystės problemas, pvz., panaikinti neteisėtą, nedeklaruojamą ir nereglamentuojamą žvejybą ir sumažinti perteklinių pajėgumų, ES turi užsitikrinti kitų pasaulinio lygmens veikėjų paramą.

Komisija siūlo iki 2013 m. pabaigos pradėti diskusijas su kitomis didžiausiomis žuvininkystės produktus importuojančiomis valstybėmis, visų pirma JAV ir Japonija⁴, kad būtų nustatytas bendras požiūris, kurio laikantis būtų užkertamas kelias neteisėtos, nedeklaruojamos ir nereglamentuojamos žvejybos produktams patekti į minėtas rinkas. Ši iniciatyva galėtų būti grindžiama ES neteisėtos, nedeklaruojamos ir nereglamentuojamos žvejybos reglamentu⁵ ir taip būtų sudarytos sąlygos per kitą dešimtmetį panaikinti neteisėtą, nedeklaruojamą ir nereglamentuojamą žvejybą, ypač jei prisijungtų kiti pagrindiniai subjektai. Komisija artimoje ateityje būtų pasirengusi su savo partneriais įdiegti bendrus keitimosi informacija ir nuostatų derinimo neteisėtos, nedeklaruojamos ir nereglamentuojamos žvejybos subjektų (vėliavos valstybių ar laivynų) atžvilgiu mechanizmus.

PRIEMONĖ

- Bendradarbiavimas su pagrindiniais subjektais siekiant suformuluoti bendrą kovos su neteisėta, nedeklaruojama ir nereglamentuojama žvejyba požiūrį.

Pertekliniai pajėgumai – pasaulinė problema

Siekdama ne vėliau nei iki 2015 m. užtikrinti, kad mirtingumas dėl žvejybos atitiktų didžiausio tausaus leidžiamo sužvejoti kiekio principą, Komisija ketina skelbti aukšto lygio politinę iniciatyvą aptarti, kaip iki 2013 m. visame pasaulyje sumažinti pajėgumus. Skelbiant šią iniciatyvą būtų atsižvelgiama į besivystančių valstybių siekius; be to, ji būtų suderinama su BŽP pertvarka, pagal kurią teisėmis pagrįstas valdymas bus pasiūlytas kaip vienas iš būdų mažinti pagrindinių pajėgumų.

⁴ Šioms šalims ir ES tenka du trečdaliai pasaulinės žuvininkystės produktų rinkos; žr. Pasaulio žuvininkystės ir akvakultūros būklė 2010 m., FAO, Roma, 2010 m.

⁵ 2008 m. rugsėjo 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1005/2008, nustatantis Bendrijos sistemą, kuria siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir nereglamentuojamai žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti, iš dalies keičiantis reglamentus (EEB) Nr. 2847/93, (EB) Nr. 1936/2001 ir (EB) Nr. 601/2004 bei panaikinantis reglamentus (EB) Nr. 1093/94 ir (EB) Nr. 1447/1999.

PRIEMONĖ

- Iki 2013 m ES ketina sušaukti aukšto lygio konferenciją, kurioje būtų aptariami pajėgumų sumažinimo būdai, siekiant pradėti visame pasaulyje spręsti perteklinių pajėgumų klausimą.

2.2. *Pasaulinio žuvininkystės valdymo sistemos išlaikymas ir tobulinimas*

Pasauliniu lygmeniu ES dalyvauja Jungtinių Tautų Organizacijos veikloje, t. y. ES yra Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos⁶ ir Jungtinių Tautų susitarimo dėl žuvų išteklių⁷ šalis. Be to, ES yra aktyvi Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) narė ir prisideda prie Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) veiklos.

Pastarosios yra pagrindinės organizacijos, kuriose galima svarstyti gyvųjų jūros išteklių išsaugojimo ir apsaugos klausimus. Pasiekus susitarimus šiuose forumuose (pvz., Jungtinių Tautų Organizacijoje – dėl pažeidžiamų jūrų ekosistemų apsaugos), pastarosios priemonės sėkmingai įdiegtos veiklos lygmeniu – regioninės žuvininkystės valdymo organizacijos priėmė išsaugojimo priemones. Todėl dalyvaudama šiuose forumuose ES dėmesį turėtų sutelkti į šias sritis:

- toliau teikti iniciatyvas, kuriose pabrėžiamas uosto valstybių ir vėliavos valstybių vaidmuo prisidedant prie FAO veiklos, kuria siekiama kovoti su neteisėtos, nedeklaruojamos ir neregamentuojamos žvejybos veikla, kaip antai 2009 m. Uosto valstybių susitarimas ar techninės konsultacijos dėl vėliavos valstybės veiklos rodiklių;
- toliau siekti, kad JT lygmeniu būtų keliami pagrindiniai susirūpinimą keliantys klausimai, pvz., perteklinių pajėgumų, į jūrą išmestų sužvejotų žuvų, priegaudos ar tam tikrų žvejybos įrankių poveikio jūrų ekosistemoms;
- siekti, kad RŽVO ir trečiųjų šalių vandenyse žvejojantiems laivams būtų nustatytos vienodos sąlygos, siekiant išvengti „padėties blogėjimo“, kai dėl piktnaudžiavimo netinkama valdymo sistema galėtų būti daroma žala ištekliams. Šios priemonės būtų imamasi nepažeidžiant vėliavos valstybių pirminės atsakomybės už deramą jų laivų veiklą.

⁶ Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencija, 1982 m., dar vadinama Montego Bėjaus Konvencija.

⁷ Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos nuostatų įgyvendinimo susitarimas, susijęs su toli migruojančių ir tarp įvairių zonų migruojančių žuvų rūšių išteklių išsaugojimo ir valdymo, UNFSA, 1995 m. (taip pat vadinamas Niujorko susitarimu).

PRIEMONĖS

Komisija siūlo Tarybai:

- vėl pateikti plataus užmojo pasiūlymus kasmetinei JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijai dėl tausios žuvininkystės;
- didinti paramą žuvų išteklių išsaugojimo ir valdymo tarptautinių priemonių rengimui, kuris atliekamas vykdant FAO veiklą;
- JT lygmeniu paskelbti iniciatyvą dėl Pasaulinės sertifikavimo sistemos siekiant panaikinti neteisėtą, nedeklaruojamą ir nereglamentuojamą žvejybą;
- skatinti trečiašalis šalis laikytis aukštų tvarumo standartų atviroje jūroje ir trečiųjų šalių vandenyse.

2.3. *Indėlis siekiant užtikrinti veiksmingesnę RŽVO veiklą*

RŽVO yra pagrindinis bendrai naudojamų žuvų išteklių ir migruojančių žuvų išteklių išsaugojimo ir valdymo forumas. Pagal Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją ir JT žuvų išteklių susitarimą ES yra įsipareigojusi dalyvauti įvairių RŽVO veikloje, jei ES tikrieji interesai⁸ yra susiję su žuvininkystės rajonais, kuriuos valdo minėtos žuvininkystės organizacijos, o ES veikia kaip žvejybos veiklą vykdanči valstybė arba rinkos valstybė. ES įtaka šiuose forumuose gerokai padidėjo nuo 1999 m., kai buvo paskelbtas paskutinis Komunikatas dėl Bendrijos dalyvavimo regioninių žvejybos organizacijų (RŽO) veikloje⁹.

Tačiau, nepaisant RŽVO pastangų tausiai valdyti jų kompetencijai priskirtus išteklius, žuvų išteklių būklė ir toliau blogėjo. Remiantis naujausiu JT Maisto ir žemės ūkio organizacijos¹⁰ atliktu vertinimu, laikoma, kad beveik 85 % pasaulio žuvų išteklių, apie kuriuos turima informacijos, visiškai išnaudoti arba naudojami pernelyg intensyviai. Ši tendencija fiksuojama keletą dešimtmečių; ji liudija intensyvų žuvų išteklių naudojimą, visų pirma siekiant patenkinti padidėjusią žuvininkystės produktų paklausą.

Trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu ES turėtų siekti šalinti pagrindines kliūtis, trukdančias RŽVO naudotis savo įgaliojimais, ir šiuo tikslu imtis veiksmų šiose politikos srityse:

⁸ Tikrasis interesas gali būti susijęs su žvejyba atviroje jūroje, su pakrantės valstybės, kurios išimtinė ekonominė zona yra RŽVO kompetencijos rajone, statusu arba su svarbaus RŽVO valdomame rajone sužvejojtu žuvininkystės produktų importuotojo statusu.

⁹ COM(1999) 613 galutinis, 1999 12 8.

¹⁰ Pasaulio žuvininkystės ir akvakultūros būklė 2010 m., FAO, Roma, 2010, p. 35. Laikoma, kad iš jūros išteklių, kuriuos stebi JT Maisto ir žemės ūkio organizacija, daugiau nei pusė (53 %) yra visiškai išnaudoti, 28 % naudojami pernelyg intensyviai, 3 % išeikvoti ir 1 % atsikuriantys po išeikvojimo, 3 % neišnaudojami, o 12 % – vidutiniškai naudojami. Iš tunų ir tuninių rūšių žuvų išteklių, kurių naudojimo būklė žinoma, turbūt iki 60 % išteklių yra visiškai išnaudoti, iki 35 % – pernelyg išnaudoti ar išeikvoti ir greičiausiai tik keli ištekliai nėra pernelyg išnaudoti (daugiausiai dryžųjų tunų).

- RŽVO veikla turėtų būti gerinama sistemingai persvarstant veiklos rezultatus pagal atitinkamas JT rezoliucijas;
- RŽVO organizacijoms turėtų turėti galimybę naudotis patikimesniais moksliniais duomenimis ir rekomendacijomis; šiam tikslui ES turi skirti daugiau lėšų duomenims rinkti, taikomiesiems moksliniams tyrimams ir mokslinei RŽVO veiklai vykdyti; be to, ES turi skatinti kitus RŽVO narius imtis panašios veiklos. ES taip pat turėtų skatinti plėsti mokslinių rekomendacijų aprėptį, visų pirma diegiant atsargumo ir ekosistemos principus ir juos papildant socialinės ir ekonominės analizės priemonėmis;
- siekdama taisyti padėtį, kai tam tikros valstybės narės nevykdo RŽVO nustatytų išsaugojimo ir valdymo priemonių, ES turėtų skatinti:
 - atitinkamose RŽVO periodiškai persvarstyti kiekvienos pavienės šalies atitikties duomenis;
 - nustatyti neatitikties (pvz., pajėgumų trūkumo besivystančiose šalyse) priežastis ir jas sutelktai tinkamai šalinti;
 - nustatyti ir taikyti skaidrias nediskriminacines sankcijas, jei šalys akivaizdžiai nesiekia užtikrinti atitikties ar nesistengia dalyvauti politiniu lygmeniu. Kartu su šiuo procesu būtų galima skelbti reikalavimų besilaikančių ir skaidrių subjektų (vėliavos valstybių arba laivynų) apdovanojimo iniciatyvas.
- perteklinių pajėgumų klausimas turi būti sprendžiamas ir daugiašaliu lygmeniu (ES iniciatyvą skelbia kartu su savo pagrindiniais partneriais), ir RŽVO lygmeniu. ES pirmenybę turėtų teikti tiems perteklinių pajėgumų problemos nagrinėjimo būdams, kuriuos taikant būtų persvarstomos patikimiausios turimos mokslinės rekomendacijos dėl tausaus leidžiamo sužvejoti kiekio ir nagrinėjamos šio klausimo sprendimo priemonės. Šios priemonės turėtų aprėpti pajėgumų apribojimą ar mažinimą atsižvelgiant į besivystančių šalių siekius plėtoti savo žuvininkystės sektorių;
- patikimiausia priemonė užtikrinti aukščiausią reikalavimų laikymosi lygį – su valdymu susijusių priemonių priėmimas pasiekus bendrą sutarimą. Tačiau ES turėtų remti RŽVO sprendimų priėmimo sistemų reformą, visų pirma, leisti balsuoti, jei reikia, taikant pažangiausią ir veiksmingiausią procedūrą, neseniai priimtą Konvencijoje dėl Pietinės Ramiojo vandenyno dalies RŽVO¹¹;
- siekiant stiprinti finansines RŽVO galimybes ir dar kartą paskatinti, kad laivynai išteklius naudotų atsakingiau, ES turėtų remti koncepciją, kad veiklos vykdytojai, kurių laivai plaukioja su RŽVO narės vėliava, RŽVO mokėtų mokesčių už teisę žvejoti atviros jūros žvejybos rajonuose. Aiškiai suvokiama mokėjimo už galimybę žvejoti tvarka, parengta visiškai atsižvelgiant į

¹¹ Konvencija dėl Pietų Ramiojo vandenyno atviros jūros žuvininkystės išteklių išsaugojimo ir valdymo, 16 ir 17 straipsniai.

Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos nuostatas, būtų papildomas veiksnys, užkertantis kelią problemai, susijusiai su bendru išteklių naudojimu¹².

PRIEMONĖS

Komisija siūlo Tarybai:

- skatinti RŽVO veiklos rodiklių persvarstymą siekiant užtikrinti, kad visos organizacijos pirmuosius savo persvarstymo veiksmus užbaigtų iki 2013 m. pabaigos, o po to juos rengtų reguliariai (kas 3–5 metus);
- skleisti mokesčio už galimybę žvejoti tvarkos koncepciją ir šiam tikslui tam tikrose RŽVO įvesti mokesčių už laivų įtraukimą į RŽVO patvirtintų laivų sąrašus;
- nuosekliai ir struktūriškai remti šiame skyriuje apibūdintus veiksmus, siekiant šioms organizacijoms suteikti galimybę veiksmingai naudotis jų įgaliojimais. Šiais veiksmais būtų užtikrinamas tausi ir kontroliuojama žvejybos veikla (taikant didžiausio tausaus leidžiamo sužvejoti kiekio principą), kurios imamasi naudojant RŽVO kompetencijai priklausančius išteklius, ir apsaugoma jūrų sistemos biologinė įvairovė.

3. TAUSIOS ŽUVININKYSTĖS SUSITARIMŲ KŪRIMAS

3.1. Dabartinių žuvininkystės partnerystės susitarimų trūkumai

Dvišaliai žuvininkystės susitarimai, kuriuos ES sudarydavo su trečiosiomis šalimis, jau seniai tapo bendros žuvininkystės politikos dalimi. 2002 m. pradėjus BŽP pertvarką padaryti esminiai dvišalių susitarimų pakeitimai, t. y. dėmesys skirtas požiūriui į partnerystę ir tausaus žuvininkystės sektoriaus kūrimą šalyse partnerėse. Dabartiniiais žuvininkystės partnerystės susitarimais siekiama suteikti galimybę ES laivams žvejoti reguliuojamoje ir teisinėmis priemonėmis apsaugotoje aplinkoje, naudoti perteklinius išteklius¹³ tam tikrų trečiųjų šalių¹⁴ išskirtinėse ekonominėse zonose.

Žuvininkystės partnerystės susitarimais siekiama paremti šalių partnerių tausios žuvininkystės sektoriaus plėtrą. Todėl susitarimai turi teigiamą ekonominį ir socialinį poveikį. Be to, jais skatinama vietos ekonomika, t. y. juos sudarius įdarbinami jūrininkai, vykdomas iškrovimas į krantą, užsakymų sulaukia žuvų perdirbimo sektoriaus įmonės; be to, jie taip pat padeda užtikrinti maisto tiekimą šalyse partnerėse.

¹² Problema, susijusi su bendru išteklių naudojimu, kyla dėl to, kad įvairūs nepriklausomai veikiantys ir savo interesų paisantys asmenys galiausiai išsekvoja ribotus išteklius net jei jie visi supranta, kad tai neatitinka niekieno interesų.

¹³ Leidžiamo sužvejoti kiekio, kurio pakrantės valstybė pati negali ar nenori naudoti, dalis, žr. Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos 62 straipsnio 2 dalį.

¹⁴ Žr. 2 priede pateiktą dabartinių ES dvišalių žuvininkystės susitarimų ir jų pagrindinių ypatybių apžvalgą. Kad dvišaliai žuvininkystės susitarimai visiškai įsigalioję, prie jų turi būti pridėdamas protokolas, kuriame apibrėžiamos žvejybos galimybių ir finansinio indėlio konkrečios sąlygos. Laikoma, kas susitarimai be įsigaliojusio ar ratifikuojamo protokolo yra neįsigalioję susitarimai.

Nepaisant kelių patobulinimų, esminiai trūkumai žuvininkystės partnerystės susitarimų neleidžia išnaudoti tinkamai; ši padėtis neseniai buvo apibūdinta konsultacijose dėl 2009 m. Žaliosios knygos¹⁵:

- mokslinės žinios apie tam tikrus užsienio valstybių vandenyse esančius išteklius nepakankamos norint nustatyti bendrą perteklinių išteklių dydį;
- ES paprastai nėra žinomos žuvininkystės susitarimų, kuriuos šalys partnerės sudaro su kitomis (ne ES) šalimis, nuostatos ir sąlygos;
- todėl dažnai neįmanoma įvertinti su ištekliais susijusių bendrų žvejybos pastangų ir apytiksliai apskaičiuoti perteklinę išteklių dalį, kurią ES laivynui turėtų būti leidžiama tausiai žvejoti;
- daugelis šalių partnerių tik iš dalies sugeba veiksmingai panaudoti žuvininkystės partnerystės susitarimų lėšas, skirtas sektoriui paremti.

Komisija mano, kad dabartiniai žuvininkystės partnerystės susitarimai turėtų būti pertvarkyti į tausios žuvininkystės susitarimus, kuriuose pagrindinis dėmesys skiriamas išteklių išsaugojimui, aplinkos tvarumui ir pagerintam valdymui, taip pat sektoriui numatytos paramos naudojimo veiksmingumui.

3.2. Veiksmingesnis ilgalaikės išteklių išsaugojimo ir tvarumo užtikrinimo skatinimas

Tausios žuvininkystės susitarimai turėtų būti grindžiami geriausiomis turimomis mokslinėmis rekomendacijomis, kurioms kaip pamatinė sąvoka pasitelkiama didžiausio tausią žvejybą užtikrinančio sužvejojto žuvų kiekio koncepcija.

Komisija atlieka galiojančių dėl įvairių rūšių žuvų sudarytų susitarimų mokslinius vertinimus, kuriuos sudaro turimų mokslinių duomenų nepriklausomi vertinimai. Remdamasi minėtais dalykais ir atsižvelgdama į ekosistemų reikmes, Komisija sprendžia, ar būtina šiuos susitarimus visų pirma sudaryti dėl tų žuvų rūšių, apie kurias pakanka mokslinių žinių ir kurioms taikomos bendros žvejybos pastangos yra žinomos¹⁶. Su tunų susitarimais susijusios atitinkamos RŽVO pateikti moksliniai duomenys naudojami laikantis griežtesnių reikalavimų. Valstybės narės be jokių išlygų privalo laikytis pranešimo apie sužvejojto žuvų kiekį nuostatų. Komisija nedelsdama ir teisingai nagrinėja įtarimus dėl neatitikties.

Komisija taip pat siekia į tausios žuvininkystės susitarimus įtraukti skaidrumo nuostatą, pagal kurią apie bendras žvejybos pastangas tam tikroje šalyje partnerėje būtų pranešama ES.

¹⁵ Konsultacijų dėl bendrosios žuvininkystės politikos pertvarkos santrauka, SEC(2010) 428 galutinis, 2010 4 16.

¹⁶ Dabartinius žuvininkystės partnerystės susitarimus galima skirstyti į a) taikomus vien tunams ir susijusioms toli migruojančių rūšių žuvis (tuno susitarimai) ir b) taikomus ir kitų rūšių žuvis (mišrieji susitarimai). Kadangi juos taiko RŽVO, mokslinė informacija apie tunų išteklius apskritai yra išsamesnė nei apie kitų rūšių žuvis.

PRIEMONĖS

Komisija:

- sistemingai imsis mokslinių vertinimų, kuriais nustatoma išteklių būklė prieš pradėdant derėtis dėl naujų protokolų, pridedamų prie susitarimų dėl įvairių rūšių žuvų;
- užtikrins valstybių narių atitiktį pranešimo apie laimikį taisyklėms, taikomoms šalių partnerių vandenyse, įskaitant išsamų turimų teisinių priemonių naudojimą, pvz., Neteisėtos, nedeklaruojamos ir nereglamentuojamos žvejybos reglamentą;
- sieks didinti skaidrumą, susijusį su visuotinėmis žvejybos pastangomis trečiosios šalies vandenyse, ir tuo tikslu į dvišalius susitarimus įtrauks konkrečius straipsnius ir palaikys ryšius su kitomis trečiosiomis šalimis.

3.3. *Dvišalių žuvininkystės susitarimų valdymo gerinimas*

Dabartiniai žuvininkystės partnerystės susitarimai turi būti atnaujinti siekiant sukurti išsamią ES laivų žvejybos veiklos trečiųjų šalių vandenyse valdymo sistemą. Susitarimų įgyvendinimas turi būti paprastinamas, juose numatomi veiksmingesni veiksmai, kurių imamasi pažeidus žmogaus teises, ir mažinamos viešosios lėšos su galimybės žvejoti suteikimu susijusioms išlaidoms padengti.

Tausios žuvininkystės susitarimus įgyvendinti ir jų nuostatų laikytis turi būti lengviau. Todėl jie turėtų būti grindžiami pavyzdiniais susitarimais, be to, turėtų būti įvedami standartiniai straipsniai. Pagal susitarimus išduodamų ir valdomų žvejybos leidimų administravimo tvarka turėtų būti paprastinama. Komisija 2012 m. pateiks pasiūlymą persvarstyti žvejybos leidimų reglamentą¹⁷.

Į visus būsimus susitarimus turėtų būti įtraukiama sąlyga dėl žmogaus teisių (ji įtraukiamas į pastaruoju metu parafuotus protokolus), kad dėl esminių ir pagrindinių žmogaus teisių ir demokratijos principų pažeidimo būtų numatytas susitarimo protokolo galiojimo sustabdymas. Įtraukiant šį straipsnį turėtų būti remiamasi Kotonu susitarimo¹⁸ nuostatų pavyzdžiu, jei reikia, ar kitomis atitinkamomis tarptautinėmis priemonėmis ir susitarimais.

Dėl išimties sąlygos, įtrauktos į dabartinius žuvininkystės partnerystės susitarimus, ES laivai negali žvejoti nesilaikydami susitarime išvardytų reguliavimo nuostatų, jei ši nuostata įtraukta ir jei pagal ją numatoma, kad visiems ES laivams taikomos tokios pačios taisyklės. Siekiant užtikrinti, kad išimties sąlygos nebūtų galima apeiti perregistruojant laivą kitoje šalyje, būsimuose žuvininkystės susitarimuose turėtų būti nustatoma, kad ES laivui, įregistruotam kitoje valstybėje mėginant išvengti

¹⁷ 2008 m. rugsėjo 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1006/2008 dėl Bendrijos žvejybos laivų žvejybos veiklos ne Bendrijos vandenyse leidimų ir trečiųjų šalių laivų žvejybos galimybių Bendrijos vandenyse, iš dalies keičiantis reglamentus (EEB) Nr. 2847/93 ir (EB) Nr. 1627/94 bei panaikinant Reglamentą (EB) Nr. 3317/94.

¹⁸ Kotonu susitarimas yra išsamiausias ES partnerystės susitarimas su besivystančiomis šalimis. Nuo 2000 m. šiuo susitarimu grindžiami ES santykiai su 79 Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno šalimis.

įpareigojimų arba užsitikrinti papildomų žvejybos galimybių, nebebūtų leidžiama žvejoti šalies partnerės išskirtinėse ekonominėse zonose.

ES žuvininkystės sektorius turėtų prisiimti pakankamą išlaidų, susijusių su galimybės žvejoti trečiųjų šalių perteklinius išteklius suteikimu, dalį. Atitinkamai turėtų būti mažinamas įnašas iš ES biudžeto.

PRIEMONĖS

Komisija:

- iki 2012 m. pateiks pasiūlymą persvarstyti Žvejybos leidimų reglamentą, kad būtų paprastinama žvejybos leidimų valdymo tvarka;
- sieks užtikrinti, kad pagarba žmogaus teisėms būtų būtina sąlyga sudarant tausios žuvininkystės susitarimus ir bendradarbiaujant žuvininkystės sektoriuje su trečiosiomis šalimis;
- sieks įvesti dvišalių susitarimų nuostatas, kurias taikant būtų užkirstas kelias perregistravimui kitoje šalyje siekiant piktnaudžiauti;
- ragins didinti laivų savininkų įnašą apmokant išlaidas už galimybę žvejoti trečiųjų šalių vandenyse.

3.4. Veiksmingesnė parama šalių partnerių tausiai žuvininkystei

ES finansinė parama trečiųjų šalių sektoriaus politikai turėtų užtikrinti konkrečią apčiuopiamą naudą šalims partnerėms, įskaitant tausios vietos žuvininkystės srityje. Šia parama turėtų būti siekiama plėtoti jų administracinius ir mokslinius pajėgumus; be to, ji visų pirma turėtų būti skiriama stebėsenos, kontrolės ir priežiūros veiklai, įskaitant kovą su neteisėta, nedeklaruojama ir nereglamentuojama žvejyba. Vienas iš Europos Sąjungos paramos, skiriamos šalims partnerėms pagal tausios žuvininkystės susitarimus, prioritetų turėtų būti mokslinių rekomendacijų tobulinimas ir pajėgumų plėtojimas.

Tačiau parama sektoriui taip pat turėtų būti veiksmingesnė, tikslingesnė ir reguliariai įvertinama. Turėtų būti reikalaujama, kad šalys partnerės pasiektų nustatytus rezultatus; taip pat reikėtų griežtinti sąlygas, t. y. kad nebūtų skiriamos jokios įmokos, jei šalis partnerė neįvykdo reikalavimų. Komisija parengia bendrąsias pagal žuvininkystės susitarimus įsteigtų sektoriaus paramos lėšų stebėjimo rekomendacijas, kurias galima pritaikyti konkrečioms susitarimams.

Be to, Komisija siekia padidinti šalių partnerių žuvininkystės sektoriaus tvariai plėtrai skiriamos paramos pridedamąją vertę ir šiuo tikslu ketina geriau atsižvelgti į kiekvienoje iš šių šalių apibrėžtą bendrąją strategiją ir prioritetus.

PRIEMONĖS

Komisija:

- siūlys išmokas sektoriaus paramai visais atvejais atskirti nuo įmokų už teisę naudoti žuvininkystės išteklius ir paramą sektoriui apibrėžia atsižvelgdama į šalių partnerių poreikius bei įsisavinimo pajėgumus;
- sektoriui sieks kelti griežtesnes sąlygas, kad mokėjimai būtų siejami su pažanga panaudojant sektoriui skirtą paramą.
- remis šalių partnerių pastangas gerinti duomenų rinkimą ir tikslų mokslinių rekomendacijų teikimą.

4. DARNUMAS SU KITŲ SRIČIŲ ES POLITIKA

Siekiant šiame komunikate iškeltų tikslų ES vaidmuo turi būti svaresnis įvairiuose pasauliniuose forumuose; šiuo tikslu turi būti užtikrinama didesnė jos veiksmų ir politikos sričių sąveika valdant tarptautinę žuvininkystę, taip pat plėtros, prekybos, aplinkos, mokslinių tyrimų, naujovių, užsienio politikos ir kitose srityse. Siekiant šių tikslų, be kita ko, bus:

- koordinuojama žuvininkystės ir plėtros politika, siekiant užtikrinti, kad besivystančių šalių sieki sukurti savo žuvininkystės sektorių pripažinimas būtų siejamas su pastangomis gerinti jų supratimą apie būtinybę užtikrinti tausų žuvininkystės valdymą;
- užtikrinama būsimų žuvininkystės susitarimų sąveika su plėtros politika ir priemonėmis (visų pirma Europos plėtros fondu (EPF) ir kitomis politikos sritimis, pvz., mokslinių tyrimų ir naujovių politika);
- vykdydama išorės veiksmus ir įgyvendindama savo bendrąsias partnerystės ir bendradarbiavimo strategijas, ES toliau remis su žuvininkyste susijusias strategijas ir programas, tokias kaip laivybos saugumas ir kova su piratavimu;
- kaip svarbi žuvininkystės produktų importuotoja ES jau dabar užtikrina, kad neteisėtos, nedeklaruojamos ir nereglamentuojamos žvejojimo produktai nepatektų į jos rinką. Įgyvendinant ES prekybos politiką taip pat gali būti prisidedama prie tausios žuvininkystės visame pasaulyje ir tuo tikslu skatinama laikytis atitinkamų tarptautinių žuvininkystės valdymo konvencijų ir susitarimų reikalavimų pagal lengvatinės prekybos susitarimus;
- aplinkos ir žuvininkystės politikos darnumas užtikrinamas tarptautinių aplinkos institucijų parengtos politikos ir konvencijų nuostatas reguliariai įtraukiant į RŽVO priimamus išsaugojimo ir valdymo sprendimus.

PRIEMONĖS

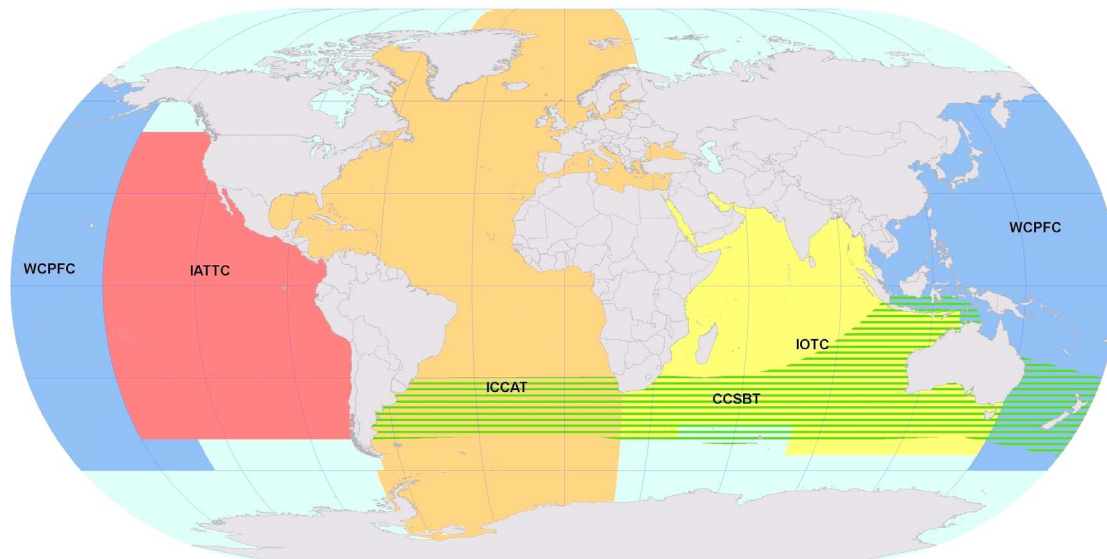
Komisija:

- parengs ir įgyvendins vandenynų ir jūrų regionams skirtas tausios žuvininkystės strategijas, pvz., Ramiojo ir Indijos vandenynų, taip pat Viduržemio jūros.
- iki 2011 m. pabaigos pateiks teisinės sistemos pasiūlymą, įskaitant su prekyba susijusias priemones, siekiant užtikrinti tausų žuvininkystės išteklių naudojimą.

I PRIEDAS

Regioninės žuvininkystės valdymo organizacijos

RFMOs for Highly Migratory Fish Stocks (Tuna and Tuna-like)

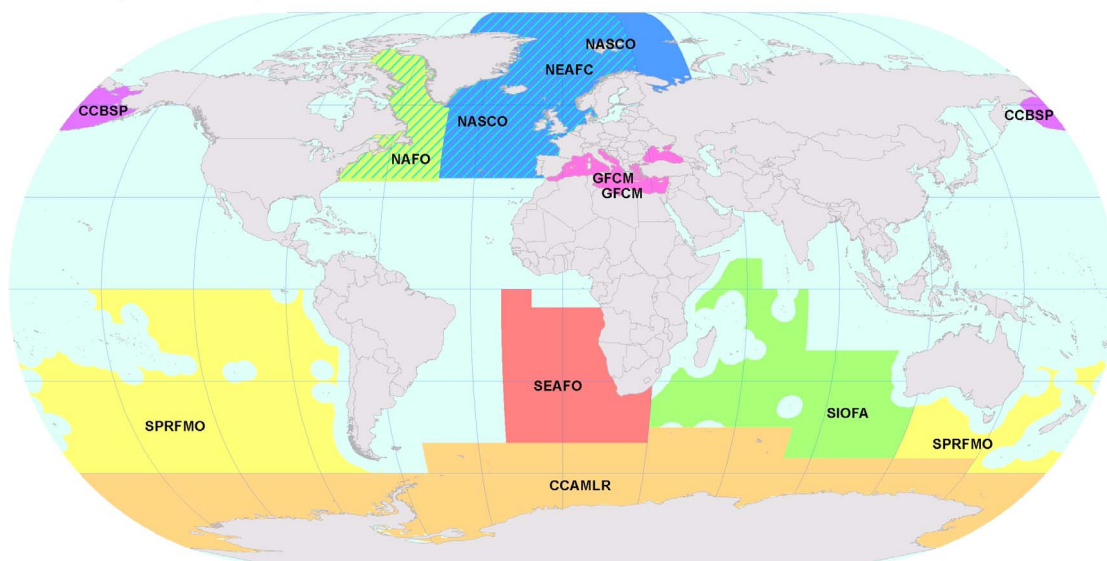
- CCSBT - Commission for the Conservation of Southern Bluefin Tuna
- IATTC - Inter-American Tropical Tuna Commission
- ICCAT - International Commission for the Conservation of Atlantic Tuna
- IOTC - Indian Ocean Tuna Commission
- WCPFC - Commission for the Conservation and Management of Highly Migratory Fish Stocks in the Western and Central Pacific Ocean

Source Geographical Data: DG MARE B2, ESTAT GISCO
Cartography: DG MARE B2 GIS and Data Analysis Team - 28/06/2011
Projection System: Eckert III - Scale approx: 1:88,000,000
The boundaries shown on this map are for illustrative purposes only.

Map reference: RFMO Tuna A3 110628

RFMOs (non-Tuna)

- CCAMLR - Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources
- CCBS - Convention on the Conservation and Management of the Pollock Resources in the Central Bering Sea
- GFCM - General Fisheries Commission for the Mediterranean
- NAFO - Northwest Atlantic Fisheries Organization
- NASCO - North Atlantic Salmon Conservation Organization
- NEAFC - North-East Atlantic Fisheries Commission
- SEAFO - South-East Atlantic Fisheries Organisation
- SIOFA - South Indian Ocean Fisheries Agreement
- SPRFMO - South Pacific Regional Fisheries Management Organisation

Source Geographical Data: DG MARE B2, ESTAT GISCO
 Cartography: DG MARE B2 GIS and Data Analysis Team - 20/05/2011
 Projection System: Eckert III - Scale approx. 1:88,000,000
 The boundaries shown on this map are for illustrative purposes only
 Map reference: RFMO Tuna A3 20110528

II PRIEDAS

Dvišaliai žuvininkystės susitarimai

SUSITARIMO TIPAS	ŠALIS PARTNERĖ	PROTOKOLAS GALIOJA IKI	ES METINIS FINANSINIS ĮNAŠAS
<i>Dėl įvairių rūšių žuvų sudaryti („mišrieji“) susitarimai</i>	Grenlandija	2012 m. gruodžio 31 d.	14 307 244 EUR
	Gvinėja Bisau	2011 m. birželio 15 d.	7 500 000 EUR
	Mauritanija	2012 m. liepos 31 d.	Nuo 86 000 000 EUR (1-aisiais metais) iki 70 000 000 EUR (4-aisiais metais)
	Marokas	2012 m. vasario 27 d.	36 100 000 EUR
<i>Susitarimai dėl tunų – Vakarų Afrika</i>	Žaliojo Kyšulio Respublika	2011 m. rugpjūčio 31 d.	385 000 EUR
	Gabonas	2011 m. gruodžio 2 d.	860 000 EUR
	Drambio Kaulo Kranto Respublika	2013 m. birželio 30 d.	595 000 EUR
	San Tomė ir Prinsipės	2013 m. pabaiga	682 500 EUR

	Demokratinė Respublika		
<i>Susitarimai dėl tuno – Indijos vandenynas</i>	Komorų Sąjunga	2013 m. gruodžio 31 d.	615 250 EUR
	Madagaskaras	2012 m. gruodžio 31 d.	1 197 000 EUR
	Mozambikas	2011 m. gruodžio 31 d.	900 000 EUR
	Seišeliai	2014 m. sausio 17 d.	5 600 000 EUR
<i>Susitarimai dėl tuno – Ramusis vandenynas</i>	Kiribatis	2012 m. rugsėjo 15 d.	478 400 EUR
	Mikronezija	2010 m. vasario 25 d. (naujas penkerių metų trukmės protokolas ratifikuojamas)	559 000 EUR
	Salamono Salos	2012 m. spalio 8 d.	400 000 EUR
<i>Susitarimai be ar įsigaliojusio ratifikuojamo protokolo</i>			
	Gambija	Nėra galiojančio protokolo	
	Gvinėja	Nėra galiojančio protokolo	
	Pusiaujo Gvinėja	Nėra galiojančio protokolo	
	Mauricijus	Nėra galiojančio protokolo	
	Senegalas	Nėra galiojančio protokolo	